Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 206. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 26-го ЖОВТНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 26, 1984 No. 206. VOL. XC.

Влаштували академічний вечір УІТ в Клівленді

Клівленд. — Заходами новопосталого Товариства Сприяння УІТ відбулась в суботу, 29-го вересня ц.р. в залі школи св. Йосафата в Пармі, зустріч істориків з українською громадою Клівленду.

Вечір відкрив мгр Степан Воляник, голова клівлендського Товариства, який підкреслив вагу діяльности УІТ і 20-літню появу єдиного українського історичного журналу „Український Історик". Саме цю зустріч зорганізовано для відзначення і допомоги цьому журналові.

У першій частині вечора доповідали такі науковці: проф. д-р Михайло Пап — „Ялтинська конференція", проф. д-р Ярема Раковський — „Імперіялізм Москви" і проф. д-р Любомир Винар — „Сучасна українська наука в совєтській Україні". Доповідачі порушили цілий ряд важливих проблем пов'язних із дослідженнями України і Східньої Европи.

Опісля слідувала цікава дискусія, під час якої історики і громадянство мали нагоду обмінятися думками про завдання історичної науки.

Товариська зустріч-гутірка за смачним буфетом, який приготовили членкині Товариства Сприяння, доповнили цю цікаву імпрезу. Остання частина вечора складалася з льотерії образів, яку підготовила Е.Завільська. Видатна мисткиня Надія Сомко і Е. Завільська подарували свої картини і дохід з льосування призначили на роздбудову „Українського Історика".

Учасників було понад 70 осіб. Усі присутні виявили бажання продовжувати контакти і відбувати в майбутньому подібні вечори.

Заходами Українського Історичного Товариства, Асоціяції Українських Університетських Професорів і огайського Осередку Наукового Товариства ім. Шевченка відбудеться в Клівленді в недалекому часі наукова конференція присвячена відзначенню 50-ліття смерти проф. Михайла Грушевського, найвидатнішого українського історика і першого президента української держави в XX столітті.

УМ влаштовує панель на тему української громади

Ню Йорк (УМ). — В рамках виставки „Історія української іміграції в Америці - збереження культурної спадщини" Український Музей влаштовує в суботу, 3-го листопада 1984 року в годині 6:30 вечора дискусії довкола круглого стола на тему „Розвиткові тенденції життя української громади в ЗСА", що дасть можливість подивитися на процеси в житті української громади в ЗСА; встановлення відношення одиниць і громади до ширшого американського суспільства, еволюція відношення до України і внутрішнє життя і проблеми громади.

З огляду на дискусійний вечір, Музей і виставки будуть відкриті в суботу, 3-го листопада від 1-ої години по полудні до 9.30 вечора. Дискусійний вечір почнеться точно о годині 6:30.

В дискусійному панелі візьмуть участь мисткиня Ярослава Сурмач-Миллс, Олена Петришин, активна в культурному і громадському житті, д-р Іван Флис, головний предсідник Українського Народного Союзу, і д-р Роман Шпорлюк, професор історії Мишиґенського університету. Керівником дискусії буде д-р Франк Сисин, професор історії Гарвардського університету.

Як і виставка фотографій та документів, круглостільна дискусія вкладається в задум Українського Музею відзначити вклад перших поколінь українців у формування української спільноти в ЗСА. Тому що дискусійний вечір відбудеться в часі, коли в Ню Йорку проходитиме 16-та Конвенція Американської асоціяції слов'янських студій, заінтересовані учасники цієї конвенції з ближчих і дальших стейтів ЗСА матимуть змогу не тільки взяти участь у дискусійному вечері, але також оглянути оригінальну й багату виставку фотографій і документів з історії української спільноти, а також виставку праць мистця Миколи Бервінчака і його відтворення життя вуглекопів Пенсильванії під час депресії.

Танцювальна група „Волошки" виступить в Лінкольн Центрі

Філядельфія. — Український танцювальний ансамбль „Волошки" з Філядельфії, який має за собою ряд успішних виступів перед українською і неукраїнською публікою, візьме участь в концерті, що його влаштовує Товариство балалайки і домбри в Елис Таллі Голл, в Лінкольн Цетрі. Концерт відбудеться в суботу 3-го листопада о год. 8-ій вечора.

Концерт, 14-ий зряду, що його влаштовує це товариство, вперше матиме у програмі виступ українського танцювального ансамблю і це буде його деб'ют в цій престижевій концертовій залі Ню Йорку.

Директори ансамблю „Волошки" Олександер Граур і Софія Януш студіювали балет у відомій Ню Йорку балетній групі Джоффрі.

Ансамбль „Волошки" засновано у 1972 році і від того часу його популярність постійно зростає та знають його не тільки в ЗСА, але й в Канаді.

Товариство балалайки і домбри існує під керівництвом Ленарда Дейвиса від 1961 року.

ТУСМ відбув 17-ий Крайовий з'їзд

Дітройт.– Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського (ЗСА) відбуло тут свій 17-ий річний Крайовий з'їзд в Українському Культурному Центрі в днях 6-го та 7-го жовтня. У з'їзді взяло участь понад 50 делеґатів-студентів з 17-ти окремих університетів в семи стейтах та речники інших українських організацій Америки та Канади.

Делеґати-студенти з'їзду вибрали нову Крайову управу ТУСМ в складі: голова—Петро Шміґель; заступник голови і організаційний референт—Уляна Юрків; секретар—Тарас Гнатишин; референт фінансів–Юрій Микитин; референт преси—Олекса Час, референт зовнішніх зв'язків—Мирон Василик, референт ідеологічно-академічних справ—Осип Рожка; голова товариського суду—Віктор Потапенко; голова Контрольної комісії-Микола Грицков'ян.

Найголовніші резолюції з'їзду закликають нововибрану Крайову управу заста-

(Закінчення на стор. 4)

КОМІСІЯ БЕЗПЕКИ В ЕВРОПІ ЗАСУДИЛА СССР ЗА СМЕРТЬ Ю. ЛИТВИНА

Вашінґтом. — До заяв Державного департаменту ЗСА у справі смерті Юрія Литвина долучилася також американська Комісія для справ безпеки і співробітництва в Европі, яка у вівторок, 23-го жовтня ц.р. видала заяву того змісту:

„Ми глибоко стурбовані вісткою про те, що в совєтському ув'язненні помер, як повідомляють, наслідком самогубства у серпні ц.р. український письменник і поет Юрій Литвин. Литвин — третій ув'язнений видатний український активіст руху за людські і національні права, які померли за останніх шість місяців. У травні ц.р. в наслідок тривалої і не лікованої кровотечі шлунка помер Олекса Тихий, один із засновників УГГ. Щойно цього місяця, 7-го жовтня, помер на 37-му році життя Валерій Марченко. Помер в наслідок брутального знущання з боку совєтських властей.

Литвин не був новачком страшного життя в совєтській тюремній системі. Народжений 1934 року Литвин був уперше засуджений в 1951 році 18-річним юнаком за сфабриковане звинувачення в організації крадіжки колгоспної корови. У 1955 році його звільнили за амнестією, але внедовзі знову арештували. Литвина засуджено на 10 років ув'язнення в таборах суворого режиму за його участь в українському національному демократичному русі. В 1974 році Литвин отримав свій термін ув'язнення за нібито „свідоме поширення наклепних матеріялів. Ці т. зв. „наклепні матеріяли" включали його власні писання: збірку віршів, повість і відкритий лист до Брежнєва з протестом проти антисахаровської кампанії 1973 року. Продовж третього ув'язнення Литвин пережив хірургічну операцію у зв'язку з проривом виразки шлунка.

Звільнившсь у 1977 році, ця благородна людина, здаючи собі справу з того, що дальша діяльність може привести до нових репресій, приєднується до УГГрупи в черні 1978 році. В 1979 році Литвина засуджують четвертий раз на 3 роки суворого таборового режиму на підставі сфабрикованого звинувачення. Попри поганий стан його здоров'я, до арешту Литвин пережив другу операцію шлунка. Його змушували виконувати важку працю, постійно залякували і погрожували.

Коли в серпні 1980 року Юрія Литвина відвідала мати вона написала, що син сліпне і в нього випадають зуби через брак вітамін.

У квітні 1982 року, за кілька місяців до його звільнення, Литвина засудили ще на 14 років. Антигуманне ставлення до Литвина за його активну участь в благородному зусиллі Української Гельсінкської Групи сприяння людським і національним правам в Україні — глибоко турбуюча ілюстрація невпинних спроб совєтського уряду придушити рух за національні і людські права в Україні.

У своєму останньому слові на суді, у груді 1979 року, Ю. Ливин мужньо захищав українську Гельсінкську Групу, що його група ніколи не теоретизувала, не експлуатувала, нікому не задавала шкоди, але боролася „проти таких законів які дозволяють одній групі людей гнобити і експлуатувати інших проти законів, що вбивають у людини людину, забирають у неї найцінніші її скарби - життя і свободу". Далі Литвин заявив: „Совєтська влада розправляється з членами цієї групи гірше як з кримінальним елементом; тим самим вона підкреслює, що її гуманні принципи, які нібито визначують її діяльність, є паперовими цяцьками для показу а не для користування.

І справді придушення тих, хто щиро сприяв виконанню заключного акту Гельсінкських угод та спроби совєтських властей зламати непокірних і в деяких випадках прискорити їхню смерть свідчить про те, що совєтський уряд цинічно зневажає принципи урочисто проголошені в Гельсінкському заключному акті".

Як повідомляє додатково Представництво УГГ, родину Ю. Литвина повідомили про його смерть 5-го вересня цього року, а поховали його на таборовому цвинтарі в дні 8-го вересня 1984 року.

Військовики вбили Акіно — кажуть члени дослідчої ради

Маніля, Філіппіни. — Члени дослідчої ради, яку покликав до життя уряд президента Філіппін Фердінанда Маркоса, кажуть, що військовики вбили філіппінського лідера опозиції Беніньо Акіно на летовищі в Манілі, як він прилетів літаком із ЗСА до своєї країни понад рік тому. Вони у спеціяльному звідомленні обвинувачують головного командувача армією, 24-ох інших військовиків, переважно старших, і одну цивільну особу, яка допомагала змовникам приготовляти атентат на Акіно.

Крім головнокомандувача армією ген. Фабіяна Вера, у змову вбивства були замішані ще інші два генерали і це кидає погане світло на теперішні відносини армії з урядом і на вмішування високого армійського командування у політичні справи.

Пресове агентство Ройтерса, отримавши звідомлення інвестиґаційної ради ще перед тим заки воно було опубліковане, подало зміст звідомлення до загального відома, підкреслюючи, що тільки чотири члени ради поклали свої підписи під цей обвинувачуючий документ. П'ятий член ради, а зглядно голова цієї долсідчої комісії, Корагон Аґрава також погоджується, що атентат виконали військовики, але вона не обвинувачує в цьому головнокомандувача Ф. Вера і говорить тільки про участь двох генералів. Своє зізнання вона опублікувала окремою версією і воно появиться, як додаток до загального документу слідства.

Президент Ф. Маркос прийняв обидва звідомлення, наказав ізолювати обвинувачених у вбивстві Акіно осіб і заповів, що скоро розпічнеться судовий процес та що винні будуть покарані.

У Вашінґтоні, речники Державного департаменту висловили надію, що уряд Філіппін постарається притягнути до відповідальности винних і закінчить цю неприємну справу, яка викликає недовір'я до уряду і політичної системи.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КЛК

Ню Йорк. — В п'ятницю, 2-го листопада, о год. 8-ій вечора, тут у приміщенні Українського Інституту Америки, 2 Схід 79-та вулиця, відбудуться Загальні збори Карпатсько-Лещетарського Клюбу (КЛК). Програму зборів учасники отримають на місці.

ЧАЙНИЙ ВЕЧІР БЕРЕЖАНЦІВ

Ню Йорк. — Комітет „Бережанська Земля" влаштовує в суботу, 17-го листопада ц.р., о год. 4-ій по полудні Чайний вечір в залі Дому ОУВФ, при 136 Друга авеню, на першому поверсі. В програмі вечора: коротка доповідь, деклямація, скеч, сольоспів та інше. Вступ 10 долярів від особи. Зголошуватись можна телефонічно на числа: (212) 673-9801 (М. Юзенів) і (718) 726-4428 (М. Хоманчук).

ЧЕРНЕНКО ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Москва. — Генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР Константин Черненко, виступаючи у вівторок, 23-го жовтня ц.р., на спеціяльній сесії Центрального Комітету КПСС, скликаній, як кажуть політичні спостерігачі і знавці підсовєтської проблематики, для обговорення в першу чергу економічних проблем признався, що Совєтський Союз найшовся в акутній економічній кризі і тому Політбюро, Центральний Коміт, Рада Міністрів і Верховна Рада шукатимуть шляхів виходу з цієї ситуації.

Совєтський лідер у довшій промові, переданій пресовим агентством ТАСС, запропонував цілий ряд сільськогосподарських реформ включно із побудовою зрошувальної системи в Казахстані і на півдні СССР. Плян передбачає також збільшення продукції зерна, яке є головної проблемою СССР на 50 відсотків до 2000 року.

Західні дипломати і знавці підсовєтської проблематики кажуть, що серед пропозицій К. Черненка немає нічого нового, бо в загальному сільськогосподарська програма КПСС є дуже консервативна і для переведення справжньої реформи потрібно радикальних потягнень, а може навіть ліквідації колгоспів і радгоспів та збільшення приватної ініціятиви на що, очевидно, не підуть теперішні совєтські лідери.

Після понад 60-річного владування комуно-московських імперіялістів, вони все ще не зуміли розв'язати економічної проблеми у своїй імперії, а видайність сільського господарства є набагато нижча від запотребувань населення. Уряд СССР змушений майже кожного року купувати за кордоном, зокрема в ЗСА, Канаді, Арґентині й інших країнах, велику кількість зерна за тверду валюту. Невистачальним виявилося також постачання харчових продуктів до багатьох, зокрема великих індустріяльних міст, а це в свою чергу викликає постійні нарікання, а навіть протести населення, кажуть спостерігачі.

Ніколай Ґорбачов, перша людина в Політбюро після К. Черненка, відповідальний на „верхушці" компартії за сільське господарство, не виголошував головної промови на спеціяльному пленумі Центрального Комітету, як загально сподівалися і передбачували совєтологи на Заході. Західні дипломати вбачають в цьому спад популярности Горбачова. Дехто каже, що він вже зрезиґнував з посту керівництва сільським господарством і що Політбюро запропонує Центральному Комітетові і Верховній Раді до затвердження іншу особу.

Деякі місця з промови К. Черненка, пояснював пізніше в подробицях голова Ради Міністрів СССР Ніколай Тіхонов, який також заповідав зміни в керівництві цією важливою економічною ділянкою.

Західні економісти вважають, що совєти мусять позбутися централізації сільського господарства, якщо хочуть дійсно добитися більшої продуктивности. Черненко признався, що великі колгоспи працюють нище спроможности і це ще раз доказує, що західні спеціялісти мають рацію.

У СВІТІ

РЕЧНИКИ ПОЛЬСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ обвинуватили уряд і політичну поліцію не тільки за схоплення о. Єжи Попелюшка, але також інших осіб і побиття багатьох активістів й колишніх членів проводу вільної профспілки „Солідарність". Ще в лютому, на місці де було схоплено згаданого священика-патріота, невідомі осібняки в цивільному одязі схопили чотирьох інших активістів „Солідарність" і вивезли їх в невідомому напрямку. Їх випустили два дні пізніше після сильного побиття. Церковні достойники перестерігають уряд, що він грається з вогнем і буде відповідальним, якщо ініціятива вихопиться з його рук і в Польщі розпічнуться знову політичні розрухи.

ПОСУХА, ЯКА ОХОПИЛА принаймні тузінь африканських держав, починао збирати своє жниво, - кажуть речники тамошніх урядів і працівники допомогових організацій. Десятки тисяч вже померли від виснаження, а мільйони осіб загрожені і, як висловився один з британських добровольців, „очікують насвоюсмерть з дня на день". Вимерла поголовно також домашня птиця, звірина, птахи і все інше животне сотворіння. Деякі великі допомогові організації і держави роблять максимальні заходи, щоб забезпечити водою і харчами принаймні ті поселення, які мають вигляди на вижиття.

ШІСТЬ КРАЇН ОПЕКУ-у, країн продуцентів і експортерів нафти на чолі із Савдійською Арабією, погодилися на прийняття пляну зниження нафтової ропи до 29 долярів за бочілку. Раніше вони заявляли, що не підуть на пропозицію знижки з огляду на кошти вдержання індустрії і оплати робітників. Але під тиском інших продуцентів, зокрема Великобританії, Венесуелі й інших країн, арабські країни не мали іншого виходу. Міністер оливної промисловости Савдійської Арабії Шейк Ахмет Закі Ямані заявив, що цю пропозицію поставить на порядок денний спеціяльної сесії 13-ох країн ОПЕК—у, яка розпічнеться в Женеві 29-го жовтня ц.р., Навіть Іран погодився підтримати пропозицію Савдійської Арабії про вдержання ціни на рівні 29 долярів за бочілку, бо, мовляв, треба рятувати нафтову індустрію зниженням видобутку ропи, а не зниженням цін на ринку.

ПЕКІНСЬКІ ЛІДЕРИ, після проголошення нової економічної, а зокрема сільськогосподарської реформи, намагаються тепер менш-більш наблизити життєвий рівень селян до населення міст, яке, на думку багатьох спостерігачів, живе куди краще, як сільське населення. Офіційне пресове агенство Гсінгуа поінформувало, що урядовці агенції допомагатимуть селянам набувати малі підприємства, а молодим і вишколеним робітникам дадуть можливість затруднення у великій, а також військовій індустрії у великих центрах.

МІЖНАРОДНА АМНЕСТІЯ, у своєму річному звідомленні, говорить що не зважаючи на заклики урядів і гуманітарних організацій, в багатьох країнах світу все ще вбивають політичних в'язнів, або засуджують їх на довгоречинцеві терміни тюрми чи концтаборів. При тому вони переходять через вишукані тортури включно до заслання їх до психіятричних заведень. В документі відмічується, що людей, які працюють мирно і не становлять жадної загрози для держав, замикають до в'язниць, переслідують, звільняють з праці, або вбивають. Крім того Міжнародна Амнестія, неназиваючи жадну державу по імені, перший раз підтверджує, що найбільше переслідують людей в тоталітарних країнах. Серед вимінених в'язнів ця установа подає прізвища Левка Лук'яненка і католичку з України Софію Біляк.

ЄПИСКОП КРИТИКУЄ РЕЖИМ В НІКАРАҐУА

Манаґуа, Нікараґуа. — Єпископ Католицької Церкви Пабльо Антоніо Веґа сильно скритикував нікараґуанський прокомуністичний уряд сандіністів і заявив, що уряд Нікараґуа не змагає до міру, не шукає виходу з дуже небезпечної ситуації і можливости розпалення громадянської війни в країні, але радше посилює терор проти власного населення і переслідує людей іншої від сандіністів думки.

В окремій заяві опублікованій католицькими і деякими опозиційними до уряду газетами єпископ П. Веґа, який під теперішню пору є головою нікараґуанської конференції єпископів, дуже рішучо обвинуватив власний уряд, що він намагається силою закріпити в Нікараґуа політичну систему проти якої виступає дуже поважний відсоток власного населення, яке радше змагає до встановлення дійсно демократичної виборчої системи, яка забезпечила б права людини і матеріяльний добробут населення.

На скликаній ним пресовій конференції єпископ П. А. Веґа підкреслив, що 16-сторінковий документ становить його власний погляд на ситуацію в Нікараґуа і ме має статусу пастирського листа тому, що п'ять з усіх 10-ох єпископів Римо-Католицької Церкви в Нікараґуа перебувають тимчасово поза кордонами країни, але примас нікараґуанської церкви архиєпископ Міґуель Обандо-Браво заявив, що він познайомлений з цим документом і підтримує погляди єпископа Веґи.

Приблизно шість місяців тому 10 нікараґуанських єпископів опублікували були пастирського листа з критикою політики сандіністів і закликами, щоб контрольований ними уряд започаткував розмови з антикомуністичними повстанцями. Цей пастирський лист був тоді сильно критикований сандіністами і після того уряд офіційно заявив, що він не має замірів говорити зі „зрадниками батьківщини і бандитами".

Політичні спостерігачі кажуть, що напередодні виборів в Нікараґуа наростає опозиція до уряду сандіністів не тільки в провідних католицьких колах, але також серед народу в загальному. Ходять також поголоски, що сандіністи розкрили змову проти уряду в деяких армійських частинах і була проведена чистка серед високого військового командування. Цю інформацію підтвердили речники американської розвідчої агенції Сі-Ай-Ей.

Г. КОЛЬ ВІДКИДАЄ СОВЄТСЬКІ ОБВИНУВАЧЕННЯ

Бонн, Західня Німеччина. — Виступаючи на бенкеті в честь перебуваючого тут з офіційною візитою румунського президента Ніколає Чаушеску і його дружини Єлени, канцлер Західньої Німеччини Гельмут Коль рішуче відкинув обвинувачення совєтської преси, яка твердить, ніби Західня Німеччина одержима „духом реваншизму" і має намір повернути собі колишні східні території, що входили до складу нацистського Третього райху і втрачені в результаті Другої світової війни.

Канцлер Гельмут Коль назвав ці совєтські обвинувачення „безглуздими, необґрунтованими і неоправданими".

„Західня Німеччина не має територіяльних претенсій до кого б то не було і не має наміру висувати подібних претенсій в майбутньому", – заявив канцлер Коль. Він знов підтвердив, що Західня Німеччина має намір дотримуватися умов договору про нормалізацію відносин з Совєтським Союзом, Польщею і Східньою Німеччиною.

Озлоблена кампанія з приводу вигадок про відродження „західньонімецького реваншизму" була почата совєтською пресою за вказівкою вищих партійних інстанцій літом цього року, і однією з її цілей було не допустити зближення Західньої і Східньої Німеччини, а точніше — візити в Бонн східньонімецького комуністичного лідера Еріха Гонекера. Ця кампанія була з ентузіязмом підхоплення послушними Кремлю засобами масової інформації Польщі і Чехо-Словаччини та, в меншій мірі, Східньої Німеччини. Румунія в цій інспіріваній пропаґандистській шумисі не брала участи.

В АМЕРИЦІ

У СВОЇЙ ПЕРЕДВИБОРЧІЙ кампанії кандидат на президента із демократичної партії Волтер Мондейл опублікував у вівторок, 23-го жовтня ц.р., листа Роналда Реґена з 1960 року до Ричарда Ніксона, в якому він порівнював деякі потягнення тодішнього президента Джана Кеннеді до ідей Маркса і Гітлера.

АНАЛІТИКИ ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ в ЗСА стверджують, що вона тепер краща, як в 1980 році. Але ще проминуть місяці,а то і роки, щоб ствердити з певністю,чи справді Уряд Роналда Реґена причинився активно до тої поправи.

УРЯДОВІ ЧИННИКИ ЗСА інформують, що американські амбасади та інші американські станиці, що працюють за границями ЗСА, отримують тижнево по 100 погроз, які збільшилися помітно від атаки на американську амбасаду в Ливані. Особливо тепер, перед виборами, Уряд побоюється, що багато погроз можуть здійснитися,щоб тим пошкодити у перевиборі Роналда Реґена на президента.

В ПЕНСИЛЬВАНІЇ ПОХОВАЛИ у понеділок, 22-го жовтня американського летуна тільки в присутності найближчої родини і приятелів без подання прилюдно причини, в який спосіб він загинув. Речник Сі-Ай-Ей заявив, що він не згинув на Фльориді, як повідомлено первісно, але в Сальвадорі.

СТВЕРДЖУЮТЬ, ЩО СТЕЙТ МЕЙН, який має найбільше лісових полос в ЗСА у 2000 році матиме замало лісового матеріялу. Це тому, що тепер шпилькові дерева в стейті навістила пошесть червяків, які нищать в зародку шпилькові дерева.

СУД НА ФЛЬОРИДІ рішив, що жінка, хвора на рака, яка пробувала покінчити самогубством і при тому поранила себе сильно ножем, може відмовитися від операцій, навіть в тому випадку, коли ця операція потрібна для врятування її життя.

МІНІСТЕРСТВО ТРАНСПОРТУ ЗСА дало зарядження, що до трьох років усі покриття крісел в літаках мусять бути зроблені з огнетривалого матеріялу. Це доручення рішено зробити після інвестиґацій вогню на літаку лінії Ейр Канада, в якому згинуло 23 особи минулого року.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Постачання матеріялу ворожій пропаґанді

Демагогія — це не монополь розсіяних у діяспорі українців. Скрізь у світі, де є політичні партії і окремі амбітні діячі, які змагаються за виборні становища, маємо приклади більшої або меншої, яскравішої чи лагіднішої демагогії. Це діється особливо тоді, коли йдеться про перетягання демагогією на свій бік малограмотних і тим самим безкритичних верств суспільства та окремих осіб без власного викристалізованого політичного світогляду. І тому нема чого дивуватися, що в теперішній передвиборчій кампанії в Америці, коли демократичний кандидат на президента Волтер Мондейл і кандидатка на віцепрезидента Джералдін Ферраро мають проти себе республіканського кандидата, який користується великою особистою популярністю, — хапаються за демагогію, як засіб до цілі — якою є вигра у виборах 6-го листопада ц.р. Це тим більше зрозуміле, що ці демократичні кандидати в першу чергу розраховують на чорних та взагалі „кольорових" виборців і ту верству населення, яка не належить до політичної еліти. Таким клясичним прикладом демагогії був вислів Мондейла в ході полеміки довкола проблеми абортів і ролі релігії і Церкви в житті держави: „Реґен уявляє собі, що Пан Біг є республіканцем". Очевидно, що це є демагогія, але нешкідлива нації і державі.

Куди гірша справа, коли у цій виборчій кампанії демократичні кандидати записують на рахунок президента Реґена все погане, що існує в Америці, і все те найгірше, чого нема, а вони йому приписують. Від місяців і тижнів чуємо, що Роналд Реґен дбає тільки за багатирів, а не за бідних. В Америці, чуємо, немає потрібного відповідального лідерства, бо за урядування Реґена права рука не знає, що діє ліва. Астрономічний дефіцит державного бюджету спричинений виключно тому, що Реґен витрачає більйони на щораз нові нікому непотрібні роди зброї, замість на потреби рідного народу. Америка опинилася над берегом атомової війни з вини правління Роналда Реґена. Це перший президент, який за чотири роки свого урядування ні разу не стрінувся і не переговорював з лідерами СССР. Говорення про відбудову економіки, — кажуть демократичні кандидати, — пусте, бо ось такий і такий економіст передбачає поворот рецесії. Високі банкові відсотки унеможливлюють купцям і власникам дрібних підприємств затягати позички для рятування своїх варстатів і тому в Америці стільки банкрутства. Проєкт Реґена використати космічний простір для військових цілей — це божевілля. Божевіллям є теж витрачити мільйони і більйони на вишукання такої нової зброї, яка перекреслила б бойову вартість ракет. Уряд Реґена фаворизує країни з диктаторськими режимами, в яких немає прав людини, як ось Південна Африка або Філіппіни (про СССР тут не говориться!). В Америці поширилося злочинство і зросла епідемія наркотиків з вини бездарного уряду. Роналд Реґен має наївний і примітивний погляд, що таке справжня сила Америки. Реґен відібрав шкільним дітям дармові сніданки, щоб мати гроші на зброєння...

Такі і тим подібні закиди сиплються проти американського Президента і його правління і все це манна з неба для ворожої Америці совєтської пропаґанди. Пропаґандивний апарат большевицької імперії не потребує висилюватися на придумування прерізних фантазій проти Америки і її державного проводу. Він цитує тільки те, що говорять такі найавторитетніші знавці відносин, як колишній американський сенатор і віцепрезидент та довголітня конґресменка. Вони, у змаганні до своєї виборчої перемоги, забувають і не дбають, що, поклоняючись макіявельській максимі „всі засоби добрі, які ведуть до цілі", вживають таких засобів, які шкодять Америці, бо допомагають всім ворогам Америки — Совєтському Союзові, Іранові аятолли Хомейні, Лівії Муаммара Кадаффі чи кубинському диктаторові Фіделеві Кастрові очорнювати Америку в очах своїх громадян та виправдувати свою антиамериканську політику, — покликаючись на слова претендентів на найвищі в ЗСА державні становища. Роналд Реґен не залишається боржним своїм опонентам. Коли він заявив недавно в одній середній школі в Іллиной, що „Мондейл, ставши президентом, забере вас з черги ґрадуантів і перенесе до черги безробітних", то це теж реторика з ділянки демагогії. Але такий пропаґандивний вислів не дає ще зброї в руки ворожій Америці пропаґанді. Зате цілком інакше і куди поважніше та в цій країні небезпечніше значення має закид, що теперішній Уряд Америки веде Америку і світ до нової війни.

Ярослав Курдидик

СОВЄТСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА ФЛЬОТА ШПИГУЄ

Від довшого вже часу американські розвідчі джерела слідкують і приглядаються з великою уважливістю ролі і діям совєтської торговельної фльоти. У підсумках, ці джерела прийшли до вельми цікавих висновків, що роля, що її виконує ця фльота, переходить і нівечить всі ці поняття і стандарти, що відносяться до загального поняття, прийнятих у загальних нормах торговельної фльоти у світі, як і теж кожної морської держави зокрема. Совєтська торговельна фльота діє зовсім відмінно, ніж всі інші.

На основі відомостей, що можна зустрінути у програмі Пентаґону в Бюрі аналітичної аналізи, а ще більше у фахових журналах, а в першу чергу в „Defense Fact of Life", виявляються деякі статистичні дані, про дії совєтської торговельної фльоти, що їх варто буде переповісти а зокрема для тих наївних і „родства не помнящих" американських пацифістів, що так презавзятюще переводили „антинуклеарну демонстрацію", коли до порту в Ню Йорку, завітав один із бойових морських велетнів американської фльоти — „Айова". Закиди демонстрантів були не речеві не поважні, що, мовляв, ЗСА, своїм приспішеним морським дозброєнням „провокуватимуть і заставлятимуть" Москву, ще більше озброюватися на морях і таким чином ЗСА підкопуватимуть і так уже крихкий мир у світі...

Щоби однак не бути голослівним, хочемо для інформативної пригадки переповісти дещо про суть теперішньої совєтської торговельної фльоти. Завдяки постійному кожнорічному добудовуванню, вона добилася не будь-яких успіхів.

І так у часі між 1960 і 1980 роками, совєтська торговельська фльота зросла учетверо і має тепер 2,629 пасажирських і вантажних морських одиниць. Щодо брутотоннажної капацитетности, то це поставило Совєтський Союз на п'яте місце між т.зв. „морськими націями світу". Дуже замітне і загрозливе, що совєти починають втискатися поміж перші місця між генеральні торговельні лінії у світі, а в операціях совєти створюють особливу компетицію, для всіх тих ліній, які обслуговують держави третього світу. По загальних світових морських лініях, совєтські торговельні кораблі подорожують по 58-ох важливіщих з-поміж них із 500-600 кораблями. Всі вони спеціялізовані і контрольовані „Морфльотом" Міністерство Торговельної Фльоти у Москві заподає, що воно має своїх власних 16 окремих торговельних ліній і цілу низку торговельних аґенцій за кордоном.

Очевидно, що „Морфльот" співдіє повністю зі всіми тими організаціями в себе і за кордоном і дуже помітно конкурує з коштами кожного міжнародного перевозу і достави. У висліді — совєтські кораблі перевозять 75 відсотків продуктів торгівлі між Західньою Німеччиною і СССР, 80 відсотків між Великобританією і СССР і 97 відсотків між Японією і СССР. Силова спроможність совєтської торговельної фльоти заключається в тому, що її технічним піклуванням, пальним та оплатою обслуги є її власник — СССР і йому незвичайно легко ривалізувати із міжнародною торговельною фльотою, яку мають приватні власники за кордоном.

Починаючи від 1974 року, переносна торговельна капацитність СССР зросла восьмикратно, або уточнюючи, — що совєти перевозять тепер своєю фльотою 30 відсотків всього трансатлантійського вантажу, який дорівнює кількістю всьому тому вантажеві, який перепливає із Европи до Середноморя із його повною засяжністю.

Досить помітне негодування викликала була вістка, що Голляндію і Великобританію вживають совєтські торговельні кораблі у перевоженні і доставі міжнародної морської важкої пошти. А далі не менше незадоволення виявила вістка, що Департамент торговельної фльоти, а зокрема Риболовний комерційний відділ, запротестував дуже рішуче, щоб ЗСА заборонило совєтським т.зв. Риболовним переробним фабрикам, тобто кораблям, які переробляють на місці зловлену рибу, що її доставляє для такої фабрики окремо приділена для цього риболобна фльотилля — діяти вподлизу районів, де американські риболовні кораблі розгортають свою засяжніть улова.

Совєтська торговельна фльота отримує повну державну допомогу ще із чисто політичних причин. Перша Москва свідома того, що коли її кораблі появляються сотнями в господарсько нерозвинених державах зі серпом і молотом, це робить не тільки для Москви комуністичну пропаґанду, але теж на свій лад, підбудовує і підсилює її великодержавницький престиж.

А далі, за не менше важливе, слід прийняти і стратегічну користь із совєтської торговельної фльоти, яку слід бачити, як одне із діючих рамен, що діє у мілітарних операціях, його морський персонал виконує додатково свою ролю у допомозі військовій фльоті таким родом, що засобляє її пальним та різнорідним військовим вирядом у всіх морських базах світу.

Варто теж згадати, що одна четвертина торговельних кораблів побудована так, що вивінувана в рухомі підносні мости і надається кожночасно для того, щоб навантажувати танки і всю іншу важчу змоторизовану зброю, безпосередньо на побережжях, або у портах, які мають дуже лихо влаштовані причальні доки.

Але із одною і то чи не найважливіших роль, що її має і виконує торговельна фльота, це ділянка її шпигунства. Для „леґального камуфляжу", совєтська фльота створила у десятках різних американських, як теж і в інших портах Заходу, морські аґенції, які слід уважати за найзвичайнісінькі шпигунські централі, у яких персонал складається не лишень із фахових морських шпигунів, але, — як заповідає міжнародна контррозвідка, — всі керівні місця в них займають високої ранги старшини з мілітарної розвідки — ҐРУ. Виявляється теж, що совєтські торговельні кораблі, це найкращі зв'язкові у переносі для всіх шпигунів, яких доводиться закинути, або забрати непомітно із будь-якого світового побережжя, не згадуючи про достави різної зброї, амуніції і військового вивінування для усіх тих прокомуністичних „підпільних борців", які борються за визволення, щоб згодом прислужуватися безпосередньо, або посередньо — за поширення і закріплювання московсько-комуністичної потворної імперії...

В Торонто відбудеться виставка картин Я. Кіналь

Ярослава Дарія Кіналь малознана серед українців своїми картинами та іншими мистецькими працями, зате знають її творчість численні приятелі й американські мистці, бож вона серед них здобула ще в 1960 роках мистецьку освіту, навчала серед них мистецтва, брала участь у багатьох виставках їхніх асоціяцій і клюбів, мала свої індивідуальні виставки, нагородили вони її картини вирізненням, писали про її творчість у американській пресі.

Університетська освіта Я. Кіналь (право у Познані) уможливила їй робити меншу кількість кредитів з малярства й едукації в Колюмбійському університеті в Ню Йорку, там вона здобула ступені бакалавра (БА) і маґістра (МА) мистецтва та едукації. Навчала потім мистецтва різної техніки в середній школі у відділі освіти дорослих у Вестчестері на протязі двадцяти років, вчила малярства в українській школі св. Юра в Ню Йорку.

Виставки, в яких брала участь Я. Кіналь, були: в Мерімаунт коледжі (її організувала Мистецька група Ню Рошел, на якій було 1,400 картин на тему Різдва і тільки 12 з них було нагороджено (дістала нагороду й картина Я. Кіналь виконана батіком). На одній з численних виставок цієї Асоціяції, що в них брала участь наша малярка, відбувалася в будинку ІМК, був присутнім там директор культурно-освітньої секції центральної ІМКИ — Ніколяс Гончаров (росіянин з походження). Він запросив її прикрасити своїми картинами приміщення під час Конґресу Централі ІМКИ в Ню Йорку, бо йому сподобався український кольорит її картин.

Брала Я. Кіналь участь і в ретроспективній виставці творчости славного скульптора Ліпніца, полученої з виставою картин мистців з Вестчестерського повіту та з Ню Йорку. Її картини були на репрезентативних американських виставках, одна з них з нагоди святкування 200-річчя державности ЗСА в Парижі. На ній були картини 1,300 малярів, а в тому дві картини нашої малярки.

Я. Кіналь запрошують американські асоціяції бути суддею на їхніх виставках, замітніші, з них 17-та виставка малярів Вестчестеру, зокрема виставка Мистецької асоціяції групи Ню Рошел у 1966 році.

Похвальні вислови про її творчість зустрічаємо на сторінках реґіональної американської преси та в „Ню Йорк Таймсі" (25-го лютого 1979 року з фото її картини і 20-го лютого 1983 року). За виставлені картини вона дістала понад 10 нагород.

Зустрічаємо дані про Я. Кіналь і в міжнародному „Гу із Гу в Артс енд Антікс" („Мелроз Пресс" ЛТД Кембрідж, Англія).

Відбулося вже чотири індивідуальні її виставки: в 1965 році Мистецька асоціяція Ню Рошел зорганізувала виставку. Я. Кіналь і нагородила відмічення „маляра місяця" за „багатство кольорів, вияв у картинах радісної спонтанности та за передачу мистецьким пензлем ремінісценцій її рідної України". Друга — була в Домі Культури в Ню Йорку, що її зорганізувала Секція Дружин українських лікарів Америки в 1977 році. Тоді малярка виголосила доповідь „Українське прикладне мистецтво". Заходами Мистецької Комісії Українського Інституту Америки в 1979 році відбулася велика виставка її праць. Зібрані фонди в сумі 3,500 долярів з розпродажу картин призначила Я. Кіналь на Український Інститут в Гарварді. Заходами Ґільди Мистців Ріджфілду, в Коннектикат відбулася у їхньому місті чергова виставка картин релігійного змісту, на теми природи, коляжі та картин сюрреалістичного стилю. Декілька менших виставок було в ґалеріях і в банках.

Я. Кіналь постійно малює, її продукція особливо багата, бо малювання — її улюблене зайняття, духова потреба. Вона не тільки малює, але й відвідує постійно доповняльні курси (останньо навчається китайської техніки, портрету) доповнювала свою освіту в Мистецькій Студентській Лізі Ню Йорку, в Сільвер майн коледжі, в Сітон коледжі в Йонкерсі та інші.

Картини Я. Кіналь сповнені кольорів, спонтанности, задуми над красою природи, настроїв, що ведуть нас у ті хлилини радісного переживання, у яких вона свої картини творила, сповняють і глядачів особливими настроями.

Виставка в Торонто, що відбудеться 28-го жовтня ц.р., в приміщенні Українсько-Канадської Фундації матиме картини з перебування малярки в захопленні красою природи на острові, в повній ізоляції від технізованого міста. Сподіваємося, що любителі мистецтва з Торонто масово прибудуть на виставку, що захочуть набути картини, бож фонди з продажу їх вповні призначені на видання Української Енциклопедії, а тому й ціни доступні.

Т. Горохович

Юрко Повстенко

ПРО ВАШІНҐТОНСЬКИЙ ПРОТЕСТ

У „Свободі" з вівтірка, 2-го жовтня, була надрукована дуже цікава стаття Юліяна Мовчана п.з. „Вашінґтонський протест" (Враження з побаченого і почутого). У цій статті автор заторкає кілька актуальних тем, одною з яких є дуже болюча справа для всіх українців діяспори — це жалюгідний стан пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні. Немає сумніву, що, висловлюючи свої спостереження, автор намагається викликати громадську думку, яка в свою чергу змінила б стан речей, щоб нам усім не було соромно. За це я його поздоровляю.

Автор також говорить у своїй статті про різні прояви песимізму в нашій громаді щодо успіху Маніфестації у Вашінґтоні і не без особистого ентузіязму він радісно заявляє, що „але таки пішли" українці, та ще й об'єднаною громадою! Свою, в загальному дуже позитивну, статтю Ю. Мовчан закінчує реченнями які, на мою думку, хоч інформативні, не приносять позитивних наслідків. Цитую: „Нарешті, одно завваження щодо концерту, який відбувся того ж 16-го вересня в Кеннеді Центрі. Багато його учасників вважає, що в своїй програмі організатори концерту повинні подавати нові мистецькі речі. Також запросити до участі деяких нових артистів".

Я не є певний, чи цією цитатою автор також хотів викликати громадську думку, чи просто писав про те, що сам думає і що почув від „багатьох учасників". Але тому, що я був організатором цього концерту, хочу коротко пояснити всім тим, які не є знайомі зі загальними аспектами організації репрезентативних концертів деякі елементарні факти, тим більше, що я певний, що за мене це ніхто не зробить.

Отже, почнемо зі загальновідомих аксіом: коли ми говоримо світові про те, що окупант України намагається знищити велику культуру українського народу, то логічно, що цю культуру треба представляти на найвищому репрезентативному рівні. Друге: коли ми говоримо про високий рівень нашої музичної культури, то треба сподіватися, що кожна інтеліґентна людина бачить нашу культуру як складову частину світової культури і, навпаки, світову культуру як невід'ємну частину культури українського народу. Але, щоб показати це на сцені, та ще й на столичній, логічно, що треба також і мати високий рівень виконавства, звичайно професійного, а не аматорського.

Ми всі боремося за те, щоб багата і широкогранна культура нашого народу зайняла своє належне місце в рядах міжнародної клясики. Але щоб добитися такого признання і популяризації нашої музики, її виконавці повинні бути міжнародного рівня. Артисти цього калібру, які можуть виконувати українські твори впарі з відомою світовою клясикою і дістають за це захоплені оцінки відомих рецензентів ставлять рівень нашого мистецтва на заслужене йому місце у світі. Знову ж, коли наша музика репрезентується на міжнародній сцені посередніми виконавцями і коли найбільший успіх такого виконавства заключається в тому, щоб не було взагалі ніякої професійної рецензії (зовсім нормально — краща ніяка, ніж погана), то тоді такі концерти, не дивлячися на їхній монументальний кошт, відбуваються тільки для нашої саморозваги і, зайве говорити, що в репрезентації нашої культури перед зовнішнім світом не роблять нам великої чести.

Опираючись на ці загальновідомі аксіоми я працював над програмою концерту, який висвітленням нашої культури перед зовнішнім світом мав бути заключною ілюстрацією всегромадського українського протесту проти русифікації України. Тут я хочу додати, що щоб створити такий концерт, який відбувся у Вашінґтоні 16-го вересня, треба в нормальних умовах щонайменше шість місяців безупинної праці. Також я хочу поінформувати наших читачів, що так званий „культобмін" з СССР існує тільки у формі „культобма-

(Закінчення на ст. 3)

ОКРЕМА КОМІСІЯ президента Роналда Реґена для вироблення протизаходів проти зорганізованого злочинства що саме тепер переводить триденні переслухання в Ню Йорку, довідалася від головного прокуратора Вілліяма Френча, що після того, як Уряд успішно повів акцію проти „традиційних" груп злочинців, тепер на терені ЗСА процвітають нові групи, зокрема китайців та японців. Ці групи злочинців складаються в більшості з молодих людей.

ДО 1000-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ УКРАЇНИ

Д-р М. Паламар

РОЗВИТОК АРХЕОЛОГІЇ УКРАЇНИ

II.

Закінчення

У 1876 році поселився в Києві Вікентій Хвойка з Чехії. У 1890-их роках, ведучи розкопки на терені села Трипілля біля Києва, натрапив на т. зв. трипільську культуру з 4-го сторіччя до Христа й включив мистецтво України до найстарших культурних народів світу. Археолог Хвойка також досліджував зарубецько-корчуватівську (з II ст. до Хр. — II ст. по Хр.) і черняхівську (з III - IУ ст.) культури, які виявили осілє життя ранньослов'янських племен на великих просторах України та брав участь в археологічній виставці в Києві 1897 року і передав свою велику збірку археологічних експонатів до Київського музею, заснованого в 1904 році.

Третій головний археологічний осередок розвивався у Львові. За відомостями недавніх дослідів, княжий двір знаходився таки на середній найвищій горі Львова, який в 1340 році спалив польський король Казимир та побудував там „Високий замок". Львів був наймолодшою столицею княжих часів Галицько-Волинської держави, а після розподілу Польщі в 1772 році став столицею провінції Австрійської імперії — Галичини. В 1784 році австрійська влада організувала у Львові університет та перенесла духовну семінарію — „Барбареум", що мало особливе значення, бо початки археологічних дослідів на українських землях, звичайно, починались при церквах і манастирях, хоч і мали вони головно характер нумізматично-геральдичний.

Під час весни народів у 1848 році появляється особливе заінтересування істориків Галичини та культурного світу в археології України, бо знайдено статую „Світовида" в річці Збруч з дохристиянських часів, на якій зображена людська голова з чотирма обличчями (на всі сторони світу) та з різними зображеннями на кожній стороні чотирогранного пісковика майже три метри високого.

Під час весни народів до Львівського університету додано катедру української мови й літератури та правничий факультет з українською викладовою мовою, що також впливало на розвиток археологічної науки. Як відомо, о. А. Петрушевич і проф. І. Шараневич почали досліджувати терени старої столиці Західньої України — Галича, організувати музеї з археологічними відділами та археологічний з'їзд у Львові 1885 року. Але поляки, після невдалих повстань, почали звертати більшу увагу на захоплення впливів у конституційній Австрійській імперії, що спричинювало боротьбу з українськими репрезентантами в австрійському парляменті. Внаслідок дипломатично-політичних домовлень у 1894 році створено при Львівському університеті катедру східньоевропейської історії з українською викладовою мовою, де почав викладати проф. Михайло Грушевський — член історичної школи Володимира Антоновича в Києві.

М. Грушевський також створив школу, з якої вийшли видатні галицькі історики та співпрацівники Наукового Товариства ім. Шевченка. Грушевський очолював довгі роки НТШ і виконував многогранну наукову діяльність, включаючи археологічні дослідження. „Головного Наукового Товариства ім. Шевченка, М. Грушевський, досліджував у 1894 році пам'ятки ранньої залізної (висоцької) і княжої (Звенигород) доби. Він заснував при НТШ музей з археологічним відділом, де працювали молоді археологи Б. Януш (1907) і В. Гребеняк (1913 - 1914) Я. Пастернак, Археологія України, стор. 24).

При Львівському університеті була заснована катедра археології в 1905 році, яку очолювали польські археологи, а з 1939 до 1941 років — Ярослав Пастернак. З доручення університету переведено ряд теренових досліджень, головно трипільської, висоцької й ранньоісторичних культур.

Після Другої світової війни львівський археологічний осередок існував при Музею НТШ. З 1924 року очолював його Ю. Полянський, а з 1928 року перейняв Я. Пастернак, досліджуючи терени княжого Галича. Висліди з дослідів подавались, звичайно, в „Записках НТШ".

Праця з археології України продовжувалася з 1922 року також в Празі при Українському Вільному Університеті, де катедру очолював проф. Вадим Щербаківський, відомий дослідник на Полтавщині перед Першою світовою війною. Після Другої світової війни дослідження археологічної науки продовжував при згаданій Альма Матер — УВУ в Мюнхені проф. Петро Курінний, довголітній дослідник археологічних пам'яток на Україні та науковий співробітник Катедри мистецтва при УАН в 1928-1930 років.

Ярослав Пастернак після студій у Львівському університеті спеціялізувався у Празькому університеті в археології, працював у Чеському музеї й Археологічнім інституті та переводив археологічні досліди в різних місцевостях Чехії й Закарпаття. В 1928 році він вернувся до Львова й очолив Музей НТШ, викладав у львівській Богословській Академії та Львівському університеті в 1939 - 1941 роках. Після Другої світової війни він був професором Українського Вільного Університету в Мюнхені, гостем-професором археології Східньої Европи в університеті Фрідріха Вільгельма в Бонні (1947-1949) та підготовив монументальну працю „Археологія України", яка включає не лише висліди його довголітніх археологічних дослідів, але також своїх і чужих дослідників на українських землях.

Археологія України д-ра Я. Пастернака охоплює доісторичну добу, ранньоісторичні часи та середньовіччя. На жаль, цю монументальну працю не перекладено навіть на англійську мову, щоб включити українську археологічну науку до всесвітньої історії людства. Це можна би ще зробити й на 1000-ліття християнства України, бо хоч ця праця й великого формату, але має лише 800 сторінок і дуже потрібна.

Кінець.

В НЮ ЙОРКУ ЗАПІЗНИЛИСЯ з видачею виборчих карт і є побоювання, що це може викликати велике замішання в день виборів 6-го листопада ц.р.

Про вашінґтонський...

(Закінчення зі стор. 2)

ну" — навіть у Конґресовій бібліотеці нема творів української музичної клясики, то що ж вже тоді можна говорити про бібліотеки американських вищих учбових закладів? Є „українські" партитури — одни Ленінові, Сталінові, різним Щорсам і так далі, навіть в перекладі з української на киргизську мову, але нашої клясики нема!

Отже, як і минулого року, так і цього року виконувані в концерті твори нам довелося оркеструвати. І ці, вже оркестровані, перлини нашої музичної клясики будуть постійно знаходитися в бібліотеці НТШ в Ню Йорку, відкриті для повного вжитку всіх, хто цікавиться українською музичною спадщиною.

Про які „нові мистецькі речі" говорить Ю. Мовчан у своїй статті?

Всі виконувані твори були прем'єрні або в цілій Америці, або у Вашінґтоні. Українці діяспори також ніколи не чули їх в супроводі повної симфонічної оркестри. То про що ж іде мова? Тут треба сказати, що гарні рецензії столичної преси на цей концерт не тільки дають найвищу оцінку нашій музичній культурі і її виконавцям, але вони на щонайменше 85 відсотків говорять про положення нашого народу. Чесно і одверто. Якби ми купили платні оголошення тільки про політичний аспект, про що писали рецензенти в обох столичних газетах, то це нас коштувало б щонайменше 15,000 долярів. І над цим нехай призадумаються наші читачі.

Останнє слово. Автор статті каже: „По можливості запросити деяких нових артистів. Кого? — Запитаюся я. Хто покладе мені на стіл рецензії, які пробили товстий лід американської преси? Поки це не станеться, я ставитиму свою ставку на добре стабілізованих чемпіонів,

Коли ми глянемо відкритими очима правді у вічі, ми всі зрозуміємо, що критика є необхідна, але критика конструктивна. Тільки конструктивна критика може бути співтворцем і співінтерпретатором мистецтва. І при її допомозі ми навчимося поважати наших діячів культури і їхню працю. Тоді ми станемо державницько-думаючою громадою і, як це роблять американські жиди, навчимося професійно використовувати найкращі інструменти в наших руках для будівництва української справи.

А пам'ятник нашому Великому Тарасові у Вашінґтоні нам, хочемо ми цього, чи ні, все ж доведеться помити і почистити. Бо якщо ми цього не зробимо, як ми дивитимемося один одному у вічі?

ПОЛІЦІЯ І ВІЙСЬКО в Південній Африці має багато клопорів з місцевим чорним населенням зреволюціонализованим підпільними антиурядовими групами. Політичні спостерігачі кажуть, що численні арешти і обшуки у приватних домах не допомогли, а радше загострили відносини між населенням і урядом, який перебуває в руках білої меншости.

ХВИЛИНА СПІЛЬНОЇ МОЛИТВИ І-ГО ЛИСТОПАДА

За 29-літнім звичаєм об'єднуємося всі українці християни в дні І-го Листопада в нашому спільному молитовнім поході в намірі нашої переслідуваної Церкви та за відродження християнської України.

Час молитви за традицією синхронізований так, щоб ми в молитві об'єдналися всі дослівно в тій самій хвилині, де б ми не були і що б не робили.

Час молитви визначено з думкою про рідні землі, щоб і там всі змогли помолитися спокійно, коли всі вдома, після праці, чи десь далеко насамоті, де їм в молитві ніхто не перешкодить. Отже, молитву визначено на 10-ту годину вечора в Україні. Тій годині відповідає 8-ма години вечора середньо-европейського часу: Німеччина, Австрія, Італія, Бельгія, Еспанія тощо; 7-ма год.: Англія, Буенос Айрес, Арґентина та Ріо де Жанейро, Бразилія; 4-та год.: Монтреаль, Торонто, Ню Йорк, Філядельфія, Вашінґтон; 2-га год.: Чикаго, Мінніаполіс, Вінніпеґ; 1-ша год. по полудні Сан Франціско, Лос Анджелес, Ванкувер; 11-та год. вранці: Східня Австралія (Сідней), 6-та год. ранку наступного дня, 2-го листопада; подібно у Новій Зеляндії 8-ма год. ранку наступного дня 2-го листопада.

Щорічний молитовний похід заініційовано вперше 1955 року у 25-ліття знищення УАПЦ і в 10-ліття арешту українських католицьких Владик. Спільна доля наших Церков, спільні мученики за віру предків, спільне бажання відродити прадідну віру пропонують нам усім спільно помолитися на чужині за Божий мир на землі нашій, щоб вони могли вільно жити, спільно і свобідно визнавати Бога в Україні, як і ми, Йому поклонятися від тисячоліття. Закликаємо ієрархів, духовенство і вірних до спільного відсвяткування тисячоліття хрищення України.

Впродовж 29-ох років, які минули з хвилини першої спільної молитви, по сьогодні організують їх спільно, або поодиноко. Кожен повинен не тільки сам брати участь у молитві, але й активно зорганізувати ціле своє довкілля, щоб всі українці миряни включилися в молитовний похід. Не сміє бути ні одного українця, що не помолився б разом з нашим загалом за переслідувану Українську Церкву, за її керманичів, за наших геройських мучеників, за всіх терплячих на засланні, в тюрмах, по концтаборах, за їх мужність, витривалість у вірі за перемогу правди, за відродження християнської України; за нашу єдність і згоду та за щасливий поворот на наші рідні землі.

Витворився звичай, що на спільну молитву збираємося в одному місці (найкраще в церкві, каплиці чи в домашній молитовниці, залежно від обставин), часто молитву проводить священик. Коли священика немає, тоді молитву проводить хтось із досвідчених мирян. Там, де ми не можемо зібратися на спільну молитву, молимося самі. Залежно від обставин і умов, відриваємося на хвилину від праці, завжди пам'ятаючи про точний час, щоб злучитися спільно духом з усім українським народом і спільно молити Всевишнього Бога, Його Сина Ісуса Христа, Святого Духа і Матір Божу за вислухання наших молитов.

На кінець помолимося також за Митрополита Андрея Шептицького і щасливе та скоре переведення його беатифікації.

Український Християнський Рух
(Північно-західня гемісфера)
Д-р Михайло Головатий

Вшановуючи пам'ять

бл. п. інж. Стефана Процюка

складаємо 100.00 долярів на УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ в Гарварді

Бруклин, Н. Й. Лідія й Осип ОРИШКЕВИЧІ

У СТОРІЧЧЯ УРОДИН — 26 ЖОВТНЯ 1884 Р. І 25-ЛІТТЯ СМЕРТИ нашого Дорогого Батька і Тестя

бл. п. проф. Миколи Яцкова

складаємо 100.00 долярів на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку

Лідія й Осип ОРИШКЕВИЧІ

Бруклин, Н. Й.

Зі смутком і жалем повідомляємо Приятелів і Знайомих, що 12-го жовтня 1984 р. відійшла у Вічність

бл. п.

МАРІЯ ОЛЬГА БОЙКОВИЧ

з роду Літинська

нар. 20-го березня 1902 р. в с. Теляче, пов. Підгайці, Україна

і дня 23-го жовтня 1984 року відійшов у Вічність

бл. п. д-р

АНДРІЙ БОЙКОВИЧ

кол. професор гімназії в Бережанах і Реґензбурґу та старшина УГА, нар. 11-го грудня 1896 р. в Калуші, Україна.

ПОХОРОН по бл. п. МАРІЇ відбувся 15-го жовтня 1984 р., а бл. п. АНДРІЯ відбудеться 26-го жовтня 1984 р. в катедрі св. Ів. Хрестителя у Пітсбурґу, Па. Покійні спочиватимуть на парафіяльному цвинтарі св. Івана Хрестителя.

Залишені в смутку:

син — РОСТИСЛАВ
синова — КАТРЯ
внука — АНДРЕЯ
та рідня

В пам'ять Померлих, родина просить замість квітів на могили, складати пожертви на цілі НТШ або пластового видавництва „Юнак".

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшла у Вічність 27-го жовтня 1983 року наша Найдорожча МАТИ, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл. п.

ДАРІЯ з ПИТЛИКІВ ДАНИЛЮК

Цією дорогою складаємо сердечну подяку Родині, Приятелям і Знайомим за участь у похоронних відправах, за вислови співчуття, квіти, Сл. Божі та пожертви на добродійні цілі.

Щиро дякуємо Всечеснішому Отцеві крилошанинові Любоморові Мудрому за відвідини Покійної в лікарні та за відслуження похоронних Богослужень.

Щире спасибі проф. Т. Білостоцькому за його участь у відправах.

Зокрема щиро дякуємо п. Дарії Кузик за прощальні слова над могилою від Товариства за Патріярхат, та членам родини мец. Романові Гуглевичові за переведення тризни і прощальні слова, що їх виголосили теж д-р Теодозій Сендзік, Евген Стахів і від внуків та правнуків Славко Котляр

Наша особлива подяка п. Миролюбові Лозинському за переведення збірки в пам'ять Покійної на добровільні цілі.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

ДАРІЇ ДАНИЛЮК

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ й ПАНАХИДИ

в церкві св. Юра в Ню Йорку — субота, 27-го жовтня 1984 р., год. 8:30 ранку;
в церкві Покрови Божої Матері в Озон Парку — неділя, 28-го жовтня 1984 р., год. 8:30 ранку
та в церкві у Люрді — 27-го жовтня 1984 року.

Донька — СВЯТОСЛАВА МЕНЦІНСЬКА
Син — РОМАН
Невістка — НАДІЯ
з родинами

НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД — 535.00 дол:

50.00 дол. Віра і Теодозій Сендзік,

По 25.00 дол. Анна і Богдан Демчук, Ольга Дубик, Ірина і Ярослав Куровицькі, Дарія Кузик, Олімпія і Володимир Роговські, Марія і Ярослав Томоруґ.

По 20.00 дол. Ольга і Роман Гаєцькі, Христина і Юрій Ференцевич, Евгенія і Евген Івашків, Марія Касіян, Христина і Юрій Кушнір, Ярослава і Іван Лучечко, Соня і Евстахій Масник, Анна і Александер Пришляк, Марія Соробей, Уляна Старосольська, Надія і Юрій Штогрин, Ярослава і Богдан Жеребецькі.

15.00 дол. Марія Бачинська

По 10.00 дол. Марія і Іван Бродило, Наталка і Василь Дума, Осип Левицький, Миролюб Лозинський, Ірена і Іван Мокрівські, Зіна і Ігор Раковські, Орися і Петро Саляк, Лідія і Андрій Закревські.

НА ЦЕРКВУ В ЛЮРДІ — 305.00 дол.

100.00 дол. Віра Менцінська
50.00 дол. Святослава і Орест Менцінські

По 25.00 дол. Надія Данилюк, Віра і Теодозій Сендзіки.

По 20.00 дол. Ольга і Богдан Фостяк, Марія Клюфас, Ярослава і Роман Костирка, Цилія Льопес.

По 10.00 дол. Галина і Левко Бачинські, Ольга Колодій.

5.00 дол. Антоніна Тиханська

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЮ ЙОРКУ — 290.00

60.00 дол. Лідія, Оксана і Любомир Крушельницькі.

По 50.00 дол. Нестор Данилюк, Працівники Українського Музею.

По 25.00 дол. Святослава і Орест Менцінські, д-р Нестор і Ніля Сендзік.

По 20.00 дол. Оксана і Іван Микитин з дітьми, Лідія Гладка.

По 10.00 дол. Ярослава і Ярослав Лабка, Романа Мицик, Марія і Орест Мицик, д-р Теодозій і Дарія Самотулка.

НА СИРОТИНЕЦЬ В БРАЗИЛІЇ — 205.00 дол.

По 50.00 дол. Святослава і Орест Менцінські, Іванна і Володимир Притоцькі.

30.00 дол. Олександра і Корнель Бородайки

По 25.00 дол. Лідія і Богдан Крамарчуки, Марта і Юрій Менцінські, Оксана і Евген Тиханські.

НА ЦЕРКВУ СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ: — 195.00

100.00 дол. Марта і Роман Данилюки

25.00 дол. Дарія і Едвард Камінські

По 20.00 дол. Александра і Микола Крумшини, Люба і Павло Михалевичі.

По 10.00 дол. Ольга і Роман Гаєцькі, Миролюб Лозинський, Лідія і Андрій Закревські.

НА МІСІЙНИЙ ФОНД СВ. ВАСИЛІЯ: — 125.00

100.00 дол. Ольга і Роман Гуглевичі.
25.00 дол. Лідія і Богдан Крамарчук.

НА УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД ПРИ ГАРВАРДІ — 125.00 дол.:

По 50.00 дол. Нестор Данилюк, Зірка і Святослав Котляр.
По 25.00 дол. Уляна і Володимир Коропей, д-р.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛА „ПАТРІЯРХАТ" — 120.00 дол.:

По 25.00 дол. Іка Олесницька, Слава і Остап Олесницькі, Люцина і Орій Олесницькі, Марія і Евген Стахів.

20.00 дол. Олександра і Микола Крумшин.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „НАШОГО ЖИТТЯ" — 80.00 дол.

По 25.00 дол. Надія Данилюк, Працівники Канцелярії СУА.
20.00 дол. Ярушка Яцушко.
10.00 дол. В. Швед

НА „БРОДИ ЛЕВ" — 85.00 дол.

20.00 дол. Ольга і Роман Кобрин
15.00 дол. д-р Семен Федюк
По 10.00 дол. Роман Костирка, Володимир Миськів.
По 5.00 дол. Володимир Лодзюк, Стефан Скрибайло, Кирило Григорович, Орест Слупчинський, Ярослав Балабан, Іван Бродило.

НА ЦЕРКВУ ПОКРОВИ ПР. БОГОРОДИЦІ В ОЗОН ПАРКУ — 50.00 дол. від Святослави і Ореста Менцінських.

НА БЕАТИФІКАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО — 25.00 дол. від Святослави і Ореста Менцінського.

НА РАДІОПРОГРАМУ оо. ВАСИЛІЯН В НЮ ЙОРКУ: — 40.00 дол.:

По 20.00 дол. Лена і Роман Іваницькі, Ірена Мицик.

РАЗОМ: 2,180.00 дол.

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ НАША СЕРДЕЧНА ПОДЯКА.

ТУСМ...

(Закінчення зі стор. 1)

новитися над інтенсивною працею в ділянках зовнішніх зв'язків, преси та видань. Згідно з цим, ТУСМ має заплянувано наступні проєкти: 1) зорганізувати та перевести для всіх молодих українців семінар у Вашінгтоні на тему американського уряду та способи, якими на нього впливати; 2) зорганізувати та перевести масові протестні акції на крайовому рівні з нагоди Дня Солідарности з українськими політв'язнями (12-го січня 1985 року); 3) зорганізувати та провести також на крайовому рівні Тиждень Оборони Юрія Шухевича від 25-го до 31-го березня 1985 року; 4) відновити та видати тусмівський журнал та вісник.

17-ий Крайовий з'їзд ТУСМ відзначив 25-ту річницю вбивства провідника ОУН, сл. п. Степана Бандери, та несподівану смерть довголітнього голови Крайової управи ТУСМ сл. п. Андрія Прятки.

Петро Шмігель, який був вибраний на головство Крайової управи ТУСМ другий рік підряд, ствердив, що в загальному 17-ий Крайовий з'їзд підкреслив дві основні цілі нашого товариства: перше—давати своєму членству всі можливості зреалізувати та здійснювати своє українство, та друга—розповсюджувати у вільному світі справу українських політичних в'язнів і право українського народу на свою власну мову, віровизнання, культуру та самостійну демократичну державу. Ми хочемо, щоб ТУСМ став динамічною організацією із свіжим підходом, яка всюди, всіляко та завжди діє для добра українського народу на батьківщині.

ТУСМ має чотири осередки діяльности та біля 250 членів-студентів в Америці. Адреса Крайової Управи ТУСМ: 136 Second Ave., New York, N. Y. 10003.

Зростає кобзарська родина

Бандуристи з Ню Йорку; сидять (зліва): Ліса Кобилецька, Уляна Беренда, Тіна Беренда; стоять (зліва): Михась Корнага, Михась Росцішевський, Тіна Ярема, Стефан і Івась Забняки. Ззаду їх вчитель Юліян Китастий і М. Чорний, адміністратор.

(Світлив О. Старостяк)

Після літньої перерви, Школа Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку зорганізувала дві групи наймолодших бандуристів: одну в Ню Йорку, а другу—в Асторії, яка також невдовзі почне працювати, а також тимчасом невеличку групу дітей старшого віку в Джемейці.

Нема де правди діти, серце наповняється радістю, що приходить нова зміна. Група звичайно побільшиться, бо вже так виглядає.

Це перший раз в історії кобзарського мистецтва зорганізовано в минулому році в Юніондейл, а тепер в Ню Йорку, групу наймолодших початківців віком від 6-ти років життя. Перший рік навчання був дуже успішний, бо діти скоро засвоїли методу харківського способу навчання, себто ліва рука виводить мелодію. Той спосіб навчання дає можливість розвивати у дітей з самого початку обидві руки. Ми якраз тепер переводимо посилену кампанію для поширення групи, та стараємося охопити якнайбільше малих бандуристів, які в майбутньому стануть запорукою дальшого росту кобзарського мистецтва. Ці бандури виготовив на замовлення Школи і далі їх виробляє майстер Кен Блум.

Минулого року ми зорганізували курси по виробу бандур при Українському Інституті. Деякі абсольвенти вже самі зробили собі бандури. Тепер перед нами завдання зібрати тих, які вже мають досвід, і під батутою майстра Кена Блума створили майстерню, в якій можна буде виробляти малі і більшого розміру полтавки на ширшу скалю.

Бандури для наймолодших мають вже свою назву „бейбі-полтавки". Вони є легкі, з чистим дзвінким голосом, може, навіть голоснішими від черніґівок. У верхньому реґістрі (ніжнього реґістра не мають) вони звучать навіть краще, ніж бандури нормального розміру. Найголовнішим є те, що наймолодші мають змогу тепер навчатись гри на бандурі і легко її засвоїти.

Запрошуємо батьків скористати з цієї досі небувалої нагоди і записати наймолодших дітей на навчання на бандурах-полтавках при Школі Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку, телефонуючи на число: 657—87449.

Управа Школи

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

День Українського Музею у Клівленді

Музей це місце, де зберігають, вивчають та виставляють цінні, постійного зацікавлення та тривалої вартости предмети минулого народу, який бажає зберегти й передати культуру своїх предків майбутнім поколінням. Зокрема, це повинні й мусять робити народи поневолені, які бажають зберегти свою національну культуру та свою ідентичність.

У винятково загрозливому становищі втратити свою ідентичність знаходиться український народ. Наш народ, що проживає на своїй прадідівській землі, перебуває нині під найнебезпечнішим тиском окупанта, який нечуваними підступними засобами хоче цілковито затерти сліди нашої культури, нашого минулого, нашого національного Я і створити з нас якийсь совєтський (читай російський) народ. Здається тяжко знайти в історії щось подібного. Це справді „злюща імперія", яка поголовним фізичним винищуванням нашої провідної верстви — поетів, письменників, мистців, істориків, — паленням бібліотек із скарбами нашого минулого, змушуванням наших дітей вже від садочка вивчати російську мову, хоче цілковито стерти з української землі нашу національну окремішність, наше національне Я.

А що ж ми тут, на поселеннях сущі, робимо, щоб перешкодити окупантові в його нищівних задумах і діях?

Залишаючи рідні землі, ми обіцяли собі бути послами нашого поневоленого народу й всі свої сили спрямувати на допомогу нашим братам і сестрам. А чи робимо ми це? Чи об'єднуємо всі наші сили, всю нашу енергію для оборони, щоб відбивати наступ ворога і своєю згуртованістю показати окупантові, що його негідні наміри викреслити зі сторінок історії наш народ ніколи не матимуть успіху.

На жаль, ми не усвідомлюємо собі або не хочемо усвідомити, що загроза дійсно велика. Немає у нас розумного патріотизму. Дехто, напевно, хотів би цьому заперечити, бо як, мовляв, можна нам, „послам", закидати брак патріотизму, ми ж „душу й тіло" віддаємо, але, на жаль, тільки в момент національного піднесення, співаючи національний гимн. В практичному житті ми розбиті, розсварені, розпорошені, бо ж „свари й чвари" — це наша національна традиція, якої ніяк не можемо позбутися. Сперечаємося деколи зовсім не за суттєві справи, аби тільки було по моєму, а не по його. А коли ж буде по нашому?

Одначе на тлі нашої громадської „суматохи" яскраво блистять своєю громадською невтомною працею деякі наші товариства й організації. До таких в першу чергу треба зарахувати Союз Українок Америки, який своєю постійною, консеквентною, з жіночою пильністю, працею виконує важливу суспільно-громадську роботу. Згадати хоча б постійну допомогу нашим землякам в Південній Америці, в Польщі, політичним в'язням, чи останньо блискуче проведену акцію допомоги малому Ростикові з Польщі.

Одначе з-поміж всіх цих акцій треба вирізнити одну, чи не найповажнішу під цю пору, а саме створення Українського Музею в Ню Йорку. Це ж один із засобів боротьби проти окупанта в його намірі здекультурити й зденаціоналізувати наш народ.

Заснований у 1976 році в Ню Йорку, Музей росте й розвивається і стає одним з важливих центрів нашої минулої й сучасної культури, якій приглядаються інші національності та набираються пошани до нас. Є надія, що під теперішнім і дальшим керуванням голови Управи Українського Музею, д-ра Богдана Цимбалістого, ця культурна установа розвинеться і стане з часом українською маленькою Меккою, з якої наше молоде покоління, народжене й вирощене вже поза Україною, черпатиме знання про своє минуле й тим самим набиратиметься пошани й любови до минулого своїх предків.

Одначе на утримання і розбудову Українського Музею треба чималих фінансових засобів. Самому Ню Йорку не під силу нести всі тягарі, зв'язані з працею УМ. До його розбудови мусимо причинитися ми всі.

З метою допомоги УМ, Управа Округи СУА в Огайо влаштувала 7-го жовтня ц.р. в Клівленді День Українського Музею. Для цього був створений окремий комітет під головуванням Дарії Городиської, референтки мистецтва й музею при Окружній Управі Відділів СУА в Огайо.

В склад комітету ввійшли Дарія Басалик (8-ий Відділ СУА), Надія Дейчаківська (12-ий Відділ), Ірина Кашубинська, Марія Антонів, Марія Юрків (33-ий) і Марія Татчер (60-ий Відділ).

Програму імпрези, що відбулася в залі нового модерного готелю Гарлі в Клівленді, відкрила вступним словом голова комітету Дарія Городиська. Вітаючи сердечно гостей, вона представила голову українського Музею-Архіву в Клівленді Степана Кікту, голову Українських Злучених Організацій УККА Василя Ліщинецького та почесну голову Округи СУА Катерину Мураль, радного міста Клівленду Івана Заяця, який передав привіт і гратуляції з приводу Дня Українського Музею від міської ради Клівлену.

Після цього молитвою, яку провів о. І. Грабець, розпочався полуденок в елеґантному ресторані вгорі названого готелю. Після полуденку та оглянення прозірок з праці Українського Музею, голова Комітету Д. Городиська попросила до головного слова голову Управи Українського Музею д-ра Богдана Цимбалістого.

В своєму слові, нав'язуючи до нашого не завжди світлого минулого та трикратної втрати нашої провідної верстви, вказав на незнищимість нашого народу, який завжди зумів з найглибших своїх народних надрів висувати нову провідну верству й наново відроджуватися. Сьогодні, продовжував доповідач, треба нам стократно помножувати зусилля та енерґію у праці для рідного народу.

У дальшому слові бесідник представив теперішній стан Українського Музею та пляни на найближче майбутнє, апелюючи при цьому до українського громадянства про моральну та матеріяльну підтримку. Гості сердечно оплескували слово голови УМ д-ра Б. Цимбалістого.

Потім льотерією розіграно картину, яку подарувала мисткиня Ака Перейма з Трой, Огайо. Дальшими дарунками для УМ були: гуцульський ліжник, який подарувала Надія Дейчаківська з Бреквил, Огайо, 5 писанок Роксоляни Гіліцинської з Кентом, Огайо. Портрети Лесі Українки й Василя Стефаника мистця Теодора Вацика подарувала д-р Олександра Школьник з Акрон, Огайо, три ткані мужеські пояси — Рудольф Пестик з Сейнт Пітерсбурґ, Фльорида, і дві волинські жіночі сорочки — Ірина Кашубинська і Мирослава Оришкевич з Парми, Огайо.

Після прийняття подарунків конферансьє Д. Городиська представила присутнім давніших і нових членів УМ. Округа Огайо начисляє тепер 64 члени. Присутні мали нагоду також набувати каталоги з виставок УМ. Чистий прихід з імпрези виносить 1550 дол.

За успіх імпрези треба висловити велике признання і подяку діючому Комітетові, а зокрема його голові Дарії Городиській. Цілою програмою Дня Українського Музею дуже вміло керувала конферансьє Д. Городиська.

Цю вдалу, цікаву й корисну імпрезу закрила подякою всім присутнім голова Округи СУА, Огайо, Люба Головата-Рожа.

В.С.І.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Канадський державний архів і його українські колекції

У днях 13-14 жовтня ц. р. відбулося відкриття надзвичайної, всеохоплюючої виставки Публічного Архіву Канади (ПАК), яка потриває повних три місяці в будинку ПАК при вул. Веллінґтон в Оттаві, Онт. Виставка складається з кількох секцій, а саме: малюнків, що висвітлюють 200 років канадської історії; різного роду документів, наприклад, листів, рукописів, реєстрів, фотографій, мап, фільмів, звукозаписів і т. п.; фотографічної лябораторії й робітні для реставрування творів мистецтва; робітні для реставрації документів, манускриптів та книжок, і виставки майбутніх проєктів і плянів для збереження архівних матеріялів взагалі.

З нагоди цієї першої виставки ПАК, саме собою виринає питання про українські фонди цієї загально канадської федеральної установи. На це питання дають відповідь досить численні вістки в українській пресі в роках 1974-1984, щорічні офіційні звідомлення ПАК, та останньо, дуже цінна праця керівника української програми Мирона Момрика п.н. „Провідник до джерел студіювання канадських українців" (A Guide To Sources For The Study of Ukrainian Canadians) Guide Des Sources D'Archives Sur Les Canadiens Ukrainiens). Ця праця (видання ПАК в 1984 році)—це необхідний довідник для кожного, хто цікавиться історією українців у Канаді, а теж і поза нею.

В загальному всі українські фонди ПАК поділяються на дві основні категорії, а саме: приватно-особисті збірки та громадсько-організаційні колекції. До першої категорії належать, наприклад, з канадських: К. Антонович, В. Кисілевський, Ілля Киріяк, Дм. Донцов, Юліян Стечишин, Евген Вертипорох, Іван Роберт Ковалевич, Петро Пресунька тощо; з позаканадських: А. Жука з Відня (найбільша), М. Єремієва з Женеви, В. Авраменка з Ню Йорку, П. Базилевського з Лондону й інші.

Із громадсько-організаційних колекцій слід назвати: архів Комітету Українців Канади (КУК-централі) з Вінніпеґу, СФУЖО, СУК-ВА (ветерани з Вінніпеґу), СУСК (студенти-централя), МУН (Молоді Українські Націоналісти) й інші.

З усіх колекцій найважливіша історично-політична колекція Державного Центру Української Народної Республіки. Її започатковано з ініціятиви проф. Яр. Рудницького в зв'язку з 60-літтям існування екзильного уряду УНРеспубліки в 1980 році. Після підписання офіційного контракту з ПАК дня 20-го серпня 1980 року, створено в Оттаві Архівний комітет під головуванням Юрія Сальського. Приступаючи до праці цей комітет видав окремий заклик до української діяспори, в якому, між іншим, ствержено:

„...Скільки цінних українських історичних документів пропало у Варшаві, Празі чи Парижі в наслідок Другої світової війни. А скільки інших документів згинуло у приватних домах чи квартирах? Отже, з думкою забезпечити історичне майно, яке ще залишилось в світі, звертаємось до українських установ, організацій і приватних осіб з закликом присилати на збереження до Державного Архіву в Оттаві всі історичні матеріяли з Визвольних Змагань чи з діяльности Д. Ц. в екзилі."

В згаданій книжці архівіста Момрика окреме місце відведено колекції ДЦ УНРеспубліки; щодо кількости, то вона тепер одна з найбільших (10,5 метрів). Є там матеріяли з різних країн дії ДЦ, а зокрема документи, переслані з дотеперішнього центру ДЦ у Мюнхені, Західня Німеччина. Всі вони зберігаються в найкращому виді й доступні тільки у виняткових випадках і то за згодою голови Архівного комітету Ю. Сальського. Треба відмітити, що ця колекція постійно збільшується й має вигляди на найбільшу збірку українських державно-політичних документів у західному світі. Важливість цієї колекції підкреслив державний архівіст д-р Вілфред І. Сміт в інтерв'ю, надрукованому в публікації The Archivist (September-October, Ottawa 1984).

Цьогорічна архівна виставка в Оттаві потвердила ще раз один незаперечний факт, а саме: що тільки держава з окремими фондами й апаратом може забезпечити впорядковане й технічно вивінуване збереження історичних матеріялів для майбутніх поколінь.

Ольга Войценко

72 МІЛЬЙОНИ

У короткій вістці про події в Америці (третя згори, „Свобода" ч. 204 з середи, 24-го жовня) останнє речення має звучати так: За останніх 23 років Лінкольн Центр дав 41,000 виступів та продав 72 мільйони квитків. — Ред.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 27-го ЖОВТНЯ 1984 р.

Трентон, Н. Дж. Місячні збори 116 Відд. Т-ва Вільні Козаки, о год. 6-ій веч. в УНДомі, Джеремія Авеню. Просимо про численну участь. Гостям — майбутнім членам УНС — раді. — Управа.